

Česká školní inspekce
Ústecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Žatec, Komenského alej 749, okres Louny

Komenského alej 749, 438 01 Žatec

Identifikátor školy: 600 083 012

Termín konání inspekce: 9. – 13., 16. květen 2005

Čj:	f3-1094/05-5226
Signatura	kf3cy127

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Žatec, Komenského alej 749, okres Louny je příspěvkovou organizací. Zřizovatelem je Město Žatec se sídlem náměstí Svobody 1, 438 01 Žatec. Dle Rozhodnutí o změně zařazení základní školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, které vydalo MŠMT dne 18. 11. 2004 pod čj. 29 967/04-21 s účinností od 1. 12. 2004, subjekt sdružuje základní školu, školní družinu a školní jídelnu. V době konání inspekce navštěvovalo 27 tříd 688 žáků. Na druhém stupni je v každém ročníku zřízena pro talentované žáky jedna třída s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů. Od roku 1997 pracuje na škole rada školy.

PŘEDMĚT INSPEKCE

1. Personální a materiálně-technické podmínky vzdělávání v předmětech český jazyk, anglický jazyk, matematika, prvouka, přírodověda, vlastivěda na prvním stupni a v předmětech český jazyk, anglický jazyk, dějepis, občanská výchova, matematika, zeměpis, fyzika, chemie a přírodopis na druhém stupni základní školy.
2. Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk matematika, prvouka, přírodověda, vlastivěda na prvním stupni a v předmětech český jazyk, dějepis, občanská výchova, matematika, zeměpis, fyzika, chemie a přírodopis na druhém stupni základní školy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.
3. Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu anglický jazyk ve 4. – 9. ročníku základní školy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.
4. Tematická inspekce „Využití informační a komunikační techniky ve výuce“.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Z celkového počtu 36 pedagogických pracovníků, kteří v letošním školním roce vyučují sledované předměty, splňuje podmínky odborné kvalifikace 30 pedagogů. Výuku na prvním stupni zajišťuje patnáct učitelek, z nichž je čtrnáct odborně kvalifikovaných, jedna v současné době dokončuje studium učitelství pro první stupeň. Nejvyšší dosažené vzdělání čtyř učitelů druhého stupně je středoškolské a jeden učitel má vysokoškolské vzdělání jiného oboru. Výuku anglického jazyka zajišťuje pět vyučujících, z nichž tři jsou odborně nekvalifikovaní a dva mají odbornou kvalifikaci pro jiný předmět. Při tvorbě úvazků je v maximální míře preferována odbornost a zkušenost pedagogů. Jsou zohledňovány i osobnostní předpoklady vyučujících, jejich specifické schopnosti a zájmy. Z hlediska aprobovanosti je nejlépe zajištěna výuka matematiky.

Ředitel školy má kvalitně zpracovaný Organizační řád školy včetně grafického znázornění organizační struktury, které vytvářejí předpoklady pro účelné řízení školy a přispívají k jejímu bezproblémovému chodu. Schéma přehledně vymezuje vztahy podřízenosti a delegování pravomocí, které je zakotveno také ve zpracovaném plánu kontrolní činnosti.

Ředitel školy úspěšně využívá rozšířené vedení, metodické útvary, pedagogickou radu a žákovskou samosprávu jako své poradní orgány. Ty vytvářejí prostor ke konfrontaci názorů a napomáhají vedení školy k efektivnímu řízení a zkvalitňování výchovně vzdělávací činnosti. Zápis z jednání pedagogických rad poskytují dostatek informací o průběhu a výsledcích vzdělávání a výchovy na škole. Ve vedení zaměstnanců je uplatňován demokratický styl

spojený s důsledným vyžadováním plnění povinností a následným diferenciovaným hodnocením. Začínajícím a nekvalifikovaným učitelům poskytují rady a pomoc učitelé s dlouholetou praxí, funguje i neformální výměna zkušeností. Přesto takto zavedený systém je málo účinný. Někteří nekvalifikovaní vyučující měli problémy s organizací a stavbou hodin, dopouštěli se metodických chyb. Mezi pracovníky školy je účelně zaveden spolehlivý přenos informací v podobě pravidelných provozních porad, měsíčních plánů a informačního panelu ve sborovně.

Na usměrňování činnosti pedagogických pracovníků a posuzování výsledků vzdělávání a výchovy žáků je zaměřena vnitřní kontrola a hospitační činnost ředitele školy a jeho obou zástupkyň. Kontrolní systém zahrnuje ostatní činnosti organizace, jeho funkčnost je založena na důsledném a průkazném vyhodnocování plnění stanovených úkolů. Výsledky kontrol jsou řešeny s pracovníky operativně, v zobecněné podobě jsou předmětem jednání pedagogické rady nebo provozních porad.

Plán personálního rozvoje a Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků reagují na aktuální a prioritní potřeby školy a směřují k optimalizaci personálních podmínek pro vzdělávání a výchovu žáků. Vedení školy umožňuje učitelům zvyšování kvalifikace a specializace na pedagogických fakultách, zajišťuje vzdělávací akce v oblasti výuky cizích jazyků a moderního vyučování. Ředitel školy a obě zástupkyně jsou přihlášení k funkčnímu studiu vedoucích pracovníků.

Pro hodnocení zaměstnanců má vedení školy vytvořena jasná kritéria, od kterých se odvíjí i výše přiznaných osobních příplatků a odměn. Sebehodnocení pracovníků není využíváno.

Personální podmínky vzdělávání jsou celkově velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Školní budova pochází z konce 19. století. Od té doby byla několikrát provedena celková rekonstrukce. Z hlediska funkčnosti, bezpečnosti a psychohygieny jsou vytvořeny příznivé podmínky pro výchovně-vzdělávací proces.

Výuka sledovaných předmětů na prvním stupni probíhá v kmenových učebnách, jejich zařízení a vybavení je z hlediska estetické úrovně a podnětnosti velmi dobré. Třídy jsou vybaveny převážně novým žakovským nábytkem. Pro podporu výuky slouží nové nástěnné tabule s přehledy učiva, kterými jsou vyzdobeny učebny, společně s výstavkami dětských knih a encyklopedií. Pro výuku matematiky chybí žakovská i demonstrační řádová počítadla. Pomůcky jsou uloženy ve třech kabinetech a v kmenových třídách ve skříních. Každá učitelka má k dispozici radiomagnetofon. Žáci od 3. ročníku využívají i počítačovou učebnu, kde jsou nainstalovány výukové programy pro sledované předměty.

Převážná většina kabinetů na druhém stupni obsahuje dostatek učebních pomůcek staršího i novějšího data. Pro výuku českého jazyka učitelé využívají sady Pravidel českého pravopisu a slovníků. K dispozici jsou dále cvičebnice, folie, audio a videokazety na literaturu, nové nástěnné přehledy. Do školní knihovny se nově pořizují především encyklopedie a odborná literatura pro učitele. V dějepisu jsou pro výuku připraveny nové mapy, nástěnné přehledy, dějepisné atlasy, trojrozměrné pomůcky a počítačové výukové programy. Učitelé využívají vlastní videokazety s nahranými pořady. Pro hodiny občanské výchovy používají vyučující pouze vlastní pomůcky, ojedinele školní odbornou literaturu.

Zpracovaný harmonogram pro výuku anglického jazyka umožňuje střídání v učebnách tak, že se třída jednou týdně dostane do jazykové a jednou za dva týdny do počítačové učebny.

K výuce mají učitelé dostatek magnetofonů, nahrávek, výukových programů pro video a počítače, map, nástěnných obrazů a slovníků.

Kabinety matematiky a zeměpisu obsahují nové i starší nástěnné mapy, tabelární přehledy evropských států, obrazce, vzorce, dostatečné množství modelů těles a manipulační soubory pro jejich sestavení, žákovské soubory pro racionální čísla, videokazety a výukové počítačové programy. V kabinetu zeměpisu je k dispozici zpětný projektor a mobilní televizor s videorekordérem.

Vybavení kabinetů fyziky, chemie a přírodopisu učebními pomůckami, přírodninami, biologickými modely a chemikáliemi je nadprůměrné. K výuce fyziky slouží odborná učebna s novým žákovským nábytkem, ve které jsou připraveny fyzikální modely, zpětný projektor, televizor s videorekordérem a další názorné pomůcky. Hodiny chemie a přírodopisu probíhají v kmenových třídách, kam si učitelé přenášejí učební pomůcky.

Škola poskytuje žákům ucelené řady učebnic a pracovních sešitů. Pro žáky s vývojovými poruchami učení jsou kromě výpočetní techniky k dispozici především textové materiály s mluvnickým učivem a dostatek dalších speciálních kompenzačních pomůcek (zejména na prvním stupni).

Ředitel školy provádí kontrolu využívání materiálních zdrojů v rámci přímého sledování výchovně-vzdělávacího procesu a při kontrolách připravenosti tříd. Plánování v oblasti nákupu učebních pomůcek je funkční. Vedení školy akceptuje – dle finančních možností – podněty vedoucích metodických orgánů i jednotlivých učitelů. Prostory školy a její materiálně-technické zázemí je využíváno veřejností, a to především tělocvičny a učeben výpočetní techniky.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání umožňují realizaci vzdělávacího programu a jsou celkově velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Škola vyučuje podle Vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 včetně Úprav a doplňků čj. 25 018/98-22 a ve třídách s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů podle Modelového učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola čj. 21 968/96-2. Časová týdenní dotace sledovaných předmětů a rozvrh hodin ve školním roce 2004/2005 jsou v souladu s učebním plánem realizovaného vzdělávacího programu. Učební plány jsou upraveny podle podmínek školy. Povinná dokumentace je vedena průkazně a zachycuje průběh vzdělávání. Vedení školy provádí pravidelnou kontrolu naplňování učebních osnov při hospitační činnosti, podle učitelů zpracovaných tematických plánů a kontrolou třídních knih. Nezachycena zůstala zjištění v nerovnoměrném zařazování laboratorních prací z přírodopisu a částečně v chemii u některých tříd.

V letošním školním roce škola integruje 80 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Všichni žáci mají zpracované individuální učební plány. Na tvorbě těchto plánů se podíleli kromě výchovné poradkyně, třídních učitelů i další pedagogové, kteří zajišťují vzdělávání těchto žáků a odborníci z pedagogicko-psychologické poradny. S individuálními učebními plány byli prokazatelným způsobem seznámeni zákonní zástupci žáka. Kromě dvou hodin českého jazyka na druhém stupni a jedné hodiny na prvním stupni nebyla při inspekci zaznamenána žádná individuální práce jak s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, tak

žáky talentovanými.

Stavba rozvrhu ve všech ročnících respektuje psychohygienická a didaktická hlediska vzdělávání žáků základní školy. Organizaci výchovně-vzdělávacího procesu školy upravuje Školní řád. Je vytvořen s ohledem na podmínky školy, vytváří dostatečný prostor pro rozvoj osobnosti žáka, zahrnuje práva a povinnosti žáků. Bezpečnostní hlediska a hygienická pravidla jsou zakotvena v provozních řádech odborných učeben, vyvěšených na viditelném místě. Systém výchovného poradenství poskytuje žákům servis v oblasti profesní orientace a pomoc žákům s individuálními a vzdělávacími problémy. Dvě výchovné poradkyně úzce spolupracují se školní metodičkou primární prevence v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Účinná je také spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou a informačním poradenským střediskem úřadu práce. Činnost metodičky primární prevence je zaměřena na prevenci zneužívání návykových látek, šikany a intolerance, na mimoškolní aktivity žáků a spolupráci s rodiči. Pro žáky jsou zařazovány besedy s odborníky, prevence sociálně-patologických jevů je začleněna do výuky, zejména v předmětech prvouka, přírodověda a rodinná výchova.

Informační systém školy směrem k rodičům je promyšlený, umožňuje rychlý a včasný přenos informací. Dostačující množství známek a jiných sdělení v žákovských knížkách umožňuje rodičům pravidelný přehled o prospěchu a chování žáků. Zákonní zástupci získávají další potřebné informace prostřednictvím webových stránek, na pravidelných třídních schůzkách, informačních dnech a také kdykoli po dohodě s vyučujícími. Žáci jsou informováni svými zástupci v žákovské samosprávě nebo třídními učiteli.

První stupeň

V průběhu inspekce bylo hospitováno čtrnáct hodin u všech vyučujících kromě jedné, která měla v době inspekce studijní volno. Pozornost byla věnována průběhu vzdělávání v českém jazyce, matematice, prvouce, přírodovědě a vlastivědě. Bezprostřední příprava učitelek byla pečlivá, žáci byli většinou seznámeni s průběhem nebo cílem vzdělávání. Velmi dobře byla připravena hodina vlastivědy ve 4. ročníku, českého jazyka ve 3. ročníku a prvouky ve 2. ročníku. V průměrných hodinách byly zaznamenány nedostatky v zaměření se na závěrečnou fázi hodiny a využití dostupné didaktické techniky.

Výzdoba učeben byla aktuální vzhledem k probírané učební látce, až na dvě třídy, které nebyly podnětné pro výuku matematiky. Vyučování bylo velmi dobře materiálně zajištěno, učitelky využívaly zejména učebnice a sešity, karty se slabikami a slovy, karty s číslicemi, nakopírované listy s úlohami, obrázky, encyklopedie, naučné slovníky, pexeso, předměty denní praxe, ve dvou případech magnetofon. Všechny použité materiály (včetně kvalitně připravených záznamů na tabuli před začátkem vyučovacích hodin) přispěly ke zvýšení názornosti výuky, efektivity hodin a podílu žáků na učení.

Jednotlivé hodiny se lišily použitými metodami a formami práce v závislosti na osobnosti pedagoga. Tempo výuky bylo voleno podle celkové úrovně třídy, pozitivem bylo, že učitelky zohledňovaly stav vědomostí a dovedností žáků a nové informace jim sdělovaly v návaznosti na probrané učivo. Vhodně uplatnily zásadu postupnosti. Procvičování a upevňování znalostí probrané látky byl věnován dostatek času, po samostatné práci byla žákům vždy poskytována k jejich práci okamžitá zpětná vazba. Individuální přístup k žákům formou diferencovaných úkolů se téměř neobjevil, práce se záměrnou chybou a problémové úkoly byly patrné pouze ve čtyřech hodinách. Ve všech hodinách byla výuka po věcné a odborné stránce správná, byla užívána správná terminologie. Společným nedostatkem devíti sledovaných hodin byla absence závěrečného shrnutí a v některých hodinách i upevnění učiva. Z psychohygienického

hlediska bylo nevhodné protahování většiny hodin do přestávky, také ve většině hodin chyběl žákům prostor pro relaxaci, avšak na správné sezení žáků dbaly všechny učitelky, v 1. ročníku neopomněly na procvičení a uvolnění ruky před psaním.

Úvodní části hodin začínaly většinou rozhovorem, nebo opakováním probrané látky, ale i písní, hudbou, rozpočítadlem, soutěží. K průběžné motivaci žáků byly velice často, kromě střídání činností, využívány mezipředmětové vztahy a vlastní zkušenosti žáků. V hodině prvouky ve 2. ročníku byli žáci často vybízeni k pojmenování dílčích cílů činností, v přírodovědě v 5. ročníku byli během provádění pokusů vedeni k dodržování pravidel bezpečnosti.

Ve všech třídách panovala pozitivní přátelská atmosféra. Stanovená pravidla komunikace mezi učitelkami a žáky byla akceptována, projevy nekázně nebyly zaznamenány. Žáci zcela ukázněně a se smyslem pro kooperaci pracovali v týmové práci, měli dostatečný prostor k vyjádření vlastních názorů. Žáci projevovali kladný vztah k výuce, pracovali soustředěně a se zájmem.

Na úpravu zápisů v sešitech je dbáno, písemnosti jsou kontrolovány a opravovány. Hodnocení žáků v průběhu hodin mělo charakter pozitivní motivace. V šesti hodinách nechybělo závěrečné zhodnocení hodiny, ale učitelky většinou oceňovaly snahu a pokrok jen ve všeobecné míře. Sebehodnocení žáků nebo vzájemné hodnocení práce spolužáků se objevilo sporadicky.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech na prvním stupni jsou velmi dobré.

Druhý stupeň

Český jazyk, dějepis, občanská výchova

Dlouhodobé plánování vychází z deklarovaného vzdělávacího programu a umožňuje plnit osnovy všech sledovaných předmětů. Celkem dvanáct hodin všech osmi učitelů, kteří sledovaným předmětům vyučují, bylo připraveno, ale ne vždy dobře promyšleno z hlediska časového plánování, takže většinou docházelo k přetahování hodin do přestávek. Cíle hodin byly konkrétní a stanovené přiměřeně k možnostem žáků. Jen ve dvou ze sledovaných hodin byl pozorován individuální přístup k žákům s vývojovými poruchami učení.

Materiálně-technická podpora výuky byla zřetelně lepší v hodinách dějepisu, kde učitelé využívali kromě učebnic i pracovní sešity, mapy, atlasy a informace získané žáky z internetu. V hodinách českého jazyka byly často jedinou pomůckou učebnice a příručky s procvičovacími cvičeními, využití jazykových příruček a dalšího názorného materiálu bylo výjimečné. V občanské výchově využívali učitelé i žáci kromě učebnic jen kopírované materiály.

Hodiny měly tradiční stavbu – opakování, výklad nového učiva, shrnutí. Pokud byla využita frontální práce, byla ve většině případů efektivní a při řízeném rozhovoru se dařilo aktivizovat celou třídu. Téměř ve všech hodinách učitelé zařazovali skupinovou práci, ale s výjimkou občanské výchovy ve třídě VIII.A a literatury v VII.B bylo její začlenění násilné, málo promyšlené a zadávané úkoly (např. doplňování gramatického cvičení nebo výpisky z textu učebnice) neumožňovaly kooperaci žáků ani smysluplnou prezentaci výsledků. Velmi často nebyla tato práce efektivně zhodnocena. Naopak v hodinách některých učitelů (český jazyk VII.B a VI.C, dějepis IX.A) byla velmi zdařile využita práce s informacemi, párová práce žáků nebo práce v odděleních umožňující pohyb po třídě, což výrazně zlepšilo psychohygienu vyučování. V ostatních hodinách se péče o psychohygienu projevila pouze ve střídání

činností.

Rovněž motivace, interakce a komunikace byla výrazně lepší ve výše jmenovaných hodinách. Byla využita aktualizace, mezipředmětové vztahy i vlastní zkušenosti žáků. Atmosféra v těchto hodinách byla uvolněná a vstřícná s dostatkem prostoru pro vyjádření názorů žáků a často bylo využito vzájemného hodnocení i sebehodnocení. V ostatních hodinách se motivace projevila pouze sdělením cíle hodiny a orientací žáků na bezchybný výkon. Komunikace byla vedena od učitele k žákovi, kdy učitel vyžadoval pouze přesnou odpověď na otázku. Rovněž hodnocení práce bylo povšechné a většinou se odehrávalo po zvonění v průběhu přestávky.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech jsou dobré.

Anglický jazyk ve 4. – 9. ročníku.

Zjištěné výsledky vycházejí z předložené dokumentace školy a ze třinácti provedených hospitací u všech přítomných učitelů a ve všech ročnících. Vyučující mají učivo předepsané osnovami rozvrženo do jednotlivých ročníků na základě navazující řady učebnic. Bezprostřední příprava na výuku byla pečlivá a svědomitá, stanovené cíle odpovídaly věku a pokročilosti žáků. Učivo bylo předáváno věcně i odborně správně.

Výuka se z menší části odehrávala ve dvou dobře vybavených odborných učebnách, které umožňovaly vyučujícím plně uplatnit široké spektrum pomůcek. V kmenových učebnách, kde probíhá většina výuky, se pracovalo s magnetofonem, psaným textem a těmi pomůckami, které si vyučující na hodinu mohli přinést (slovníky, mapy).

Ve sledovaných hodinách převládala frontální výuka proložená skupinovou a párovou prací. Organizace hodiny byla promyšlenější u zkušenějších pedagogů, kteří střídáním činností dbali i o psychohygienu výuky. Stanovené cíle byly přiměřené věku a pokročilosti žáků a dařilo se jich dosáhnout, byť v několika případech za cenu protažení výuky do přestávky. Zkušenosti vyučující nezapomínali na závěrečné shrnutí, které nezkušené učitelé podcenili.

Motivace sdělením výukového cíle byla uplatněna ve většině sledovaných hodin, stejně jako aplikace učiva na každodenní zkušenosti žáků. Méně často učitelé motivovali žáky možností získat dobrou známku a poměrně málo využívali pozitivního hodnocení. Velkou motivací pro žáky byla výuka na počítačích.

Všichni vyučující disponují vynikajícím jazykovým zázemím, takže většina sledovaných hodin byla vedena cizojazyčně, pouze v nutných případech používali učitelé mateřský jazyk. Pevně převládala komunikace od učitele k žákovi, méně častá byla cizojazyčná kreativní komunikace mezi žáky. Atmosféra ve všech sledovaných hodinách byla klidná a přátelská, žáci dodržovali dohodnutá pravidla chování.

Ve sledovaných hodinách převažovalo slovní hodnocení. V ojedinělých případech klasifikace známkou byla objektivní, ale nezdůvodněná. Jen velmi málo byli žáci vedeni k vlastnímu sebehodnocení, ve většině případů bylo hodnocení záležitostí učitele.

Průběh a výsledky vzdělávání v anglickém jazyce jsou velmi dobré.

Matematika a zeměpis

Bylo hospitováno deset hodin matematiky a pět hodin zeměpisu u všech osmi vyučujících. Stanovené cíle výuky byly přiměřené, vždy byly konkretizovány a dokonce se objevilo jejich vyvození a pojmenování žáky podle připravených pomůcek. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata.

Výuka byla vhodně podporována učebními pomůckami. Některé si žáci přinesli sami, např. krabičky různých tvarů, špejle, plastelínu na modelování těles, aktualizované hodnoty úroků z banky, jiné vyráběli učitelé (přehledy vzorců, vlastnosti rovinných útvarů, kopírované materiály) a v neposlední řadě byly využívány sbírky pomůcek z kabinetů (nástěnné mapy, školní atlasy, učebnice, drátěné i plné modely těles, kalkulačky, tabulky, tabulová kružítka a pravítka, drátky na měření délky kružnice, encyklopedie). Z didaktické techniky byl využit zpětný projektor.

Převažoval dominantní postoj učitele, i když byla zařazena vedle práce frontální také skupinová a individuální. Ne vždy byly formy práce střídány v kratších časových intervalech tak, aby byla dodržena psychohygienu práce. Lépe se jí dařilo naplnit v hodinách, kde měli žáci pohyb ať už prací na tabuli při prezentaci výsledků ze skupinové práce či řešení úloh nebo změnou pracovního místa při vyhledávání potřebných dat z různých informačních zdrojů a prohlížení obrazových encyklopedií. Některými vyučujícími byl kladen důraz na činnostní učení. V několika hodinách byla zaznamenána malá pozornost práci s chybou a žákům aktuálně úspěšným, kterým nebyly zadávány náročnější příklady. Vlastní tempo žáků bylo učiteli podporováno.

V úvodu hodin se pedagogové snažili získat žáky jednoduchou vstupní motivací při seznámení s vyučovacími cíli, v průběhu hodin v rozhovoru se žáky čerpali z jejich znalostí, aktualizovali údaje, uváděli zajímavosti, využívali mezipředmětové vztahy a poukazovali na praktické využití probíraného učiva (stavební spoření, úvěry, půjčky, malování bytu, pokládání koberců).

Učitelé podněcovali žáky k vyjadřování vlastního názoru, vyžadovali od nich jeho zdůvodňování a obhajování, vedli je k diskusi nad problémy a souvislému ústnímu projevu s požadavkem užívání odborných termínů. Nezapojovali se sice všichni, ale mnozí byli schopni spontánního projevu při prosazování odlišného pojetí. Méně byl rozvíjen vztah žák - žák.

Hodnocení výkonu žáků prováděl především učitel v závěru vyučovací jednotky nejen všeobecně, ale i konkrétně s klasifikací. Při individuálním zkoušení nebyla klasifikace vždy zdůvodněna. Ve sledovaných hodinách bylo prováděno sebehodnocení žáků - volba obtížnosti úloh, vyhodnocení co se podařilo či dařilo méně, míra plnění práce ve skupině a také hodnocení žáků navzájem, ale bylo patrné, že tento přístup není ještě zažitý.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech jsou velmi dobré.

Fyzika, chemie, přírodopis

V průběhu inspekce bylo hospitováno patnáct hodin všech šesti učitelů, kteří sledovaným předmětům vyučují. Učitelé mají zpracovány tematické plány s časovou posloupností, která zajišťuje kontinuitu výuky mezi ročníky a respektuje požadavky osnov. Pouze rozvržení laboratorních prací z přírodopisu a částečně v chemii (třídy VIII.B, VIII.C) není realizováno v návaznosti na probírané učivo. Důsledkem je stav, kdy v letošním školním roce nebyly zatím provedeny v těchto předmětech žádné laboratorní práce. Příprava učitelů na vyučovací hodiny byla zpravidla kvalitní a promyšlená, učivo navazovalo na předcházející témata. Zvolené výukové cíle byly přiměřené věku, schopnostem žáků a aktuálnímu stavu třídy. V hodinách vedených nekvalifikovanými učiteli se objevovaly metodické a didaktické chyby.

Vyučování sledovaných předmětů probíhalo většinou v kmenových třídách, do kterých si vyučující přenášeli učební pomůcky. Na hodiny fyziky žáci přecházeli do odborné učebny, která svým nadprůměrným vybavením vytvářela pro výuku velmi podnětné prostředí.

Prezentace učiva byla ve všech hodinách maximálně podpořena kromě učebnic dalšími názornými pomůckami - nakopírovaným materiálem, nástěnnými obrazy, odbornou literaturou, přírodninami, laboratorními přístroji, fyzikálními a biologickými modely. Ve fyzice a chemii žáci demonstrovali učivo pokusy. V několika hodinách vyučující využili zpětného projektoru a učivo funkčně doplnili videonahrávkou.

Organizace výuky vycházela z klasického pojetí s frontálními metodami práce. Úvod hodin patřil ústnímu zkoušení a opakování probírané látky. Výklad nového učiva byl doplňován řízeným rozhovorem nebo prací s učebnicí, navíc v hodinách přírodopisu prací ve skupinách a s odbornou literaturou. V hodinách chemie a fyziky se vedle práce ve skupinách objevilo činnostní a problémové učení. Žáci si osvojovali nové učivo praktickým měřením, pokusem a pozorováním nebo vyhledáváním informací. Zde měli žáci dostatek prostoru pro diskuzi a prezentaci zjištění z předložených informačních zdrojů. Psychohygieně učitelé věnovali dostatečnou pozornost, často střídali vyučovací metody nebo zařazovali činnosti, které vyžadovaly pohyb po třídě.

Motivace byla uplatněna nejen na počátku vyučování při podrobném seznámení s obsahem výuky. Učitelům se dařilo žáky v průběhu hodin aktivizovat především vhodnou aktualizací učiva, využitím mezipředmětových vztahů a známkami za správné odpovědi. Již méně se dařilo aplikovat získané teoretické znalosti žáků na příkladech praktického života. Vyučující velmi málo využívali v hodinách pochval a ocenění za pokrok v učení.

Interaktivní vztahy ve třídách byly bezproblémové. Žáci akceptovali dohodnutá pravidla komunikace, chovali se zdvořile. Komunikativní dovednosti žáků nebyly ve všech sledovaných hodinách cíleně rozvíjeny. Učitelé nevyžadovali po žácích souvislý ústní projev, spokojili se s jednoslovnými odpověďmi.

Zkoušení žáků bylo vedeno především ústní formou. Žákovské výkony vyučující hodnotili objektivně. Někteří učitelé se snažili vést žáky k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení. Závěry některých zhlédnutých hodin postrádaly prvotní upevnění nového učiva a zpětnou vazbu o jeho pochopení. Zhodnocení práce a výkonu žáků bylo často opomenuto nebo bylo obecné a většinou probíhalo po zvonění.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech jsou velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání škola vyhodnocuje ve výroční zprávě. Ta přináší sumární údaje o prospěchu žáků a úspěšnosti vycházejících žáků při přijímání na střední školy. Vedení školy vytváří srovnávací testy k porovnání výsledků vzdělávání žáků v paralelních třídách. Komerční testy nejsou využívány. K posouzení úrovně znalostí a dovedností žáků slouží také školní kola soutěží vztahujících se ke sledovaným vyučovacím předmětům a umístění žáků v okresních a krajských olympiádách a sportovních soutěžích. Výsledky analýzy vzdělávání a výchovy jsou projednávány na pedagogických radách, v případě potřeby operativně s jednotlivými učiteli. Úspěchy žáků v soutěžích jsou veřejně prezentovány (např. místní tisk) a využívány jako motivační faktor pro ostatní žáky.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání jsou na základě výše uvedených zjištění hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Součástí inspekční činnosti byla tematicky zaměřená inspekce „Využití informační a komunikační techniky ve výuce“. Zjištění z této tematicky zaměřené inspekce, která probíhá i v dalších základních školách, budou souhrnně zveřejněna ve výroční zprávě ČŠI o školním roce 2004/2005.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT čj. 29 967/04-21 ze dne 18. 11. 2004, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 12. 2004
2. Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola Žatec, Komenského alej 749, okres Louny vydaná Městem Žatec dne 27. 9. 2002 s účinností od 1. 10. 2002
3. Organizační řád školy ze dne 1. 9. 2003
4. Vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96-2 včetně Úprav a doplňků čj. 25 018/98 -22
5. Modelový učební plán vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů čj. 21 968/96-22
6. Učební plán školy na školní rok 2003/2004
7. Učební plán školy na školní rok 2004/2005
8. Rozvrh hodin s rozpisem přestávek pro školní rok 2004/2005
9. Organizační řád školy ze dne 2. 1. 2005
10. Školní řád ze dne 5. 4. 2005 schválený pedagogickou radou dne 26. 4. 2005
11. Provozní řády odborných učeben fyziky, chemie a přípravný chemie ze dne 2. 3. 2005
12. Zápisy z jednání pedagogických rad ve školním roce 2004/2005
13. Zápisy z jednání metodických sdružení a předmětových komisí sledovaných předmětů ve školním roce 2004/2005
14. Plán školy na rok 2005 ze dne 5. 1. 2005
15. Plán kontrolní činnosti vedení školy na rok 2005 ze dne 10. 1. 2005
16. Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků ze dne 10. 1. 2005
17. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na rok 2005 ze dne 10. 1. 2005
18. Kontrolní činnost zástupců ředitele školy ve školním roce 2004/2005
19. Hospitační záznamy vedení školy ve školním roce 2004/2005
20. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004
21. Kritéria pro poskytování osobních příplatků ze dne 28. 12. 2003 s účinností od 1. 1. 2004
22. Kritéria pro přiznání odměny ze dne 28. 12. 2003 s účinností od 1. 1. 2004
23. Třídní knihy všech tříd ve školním roce 2004/2005
24. Třídní knihy všech tříd ve školním roce 2003/2004
25. Třídní výkazy všech tříd platné ve školním roce 2004/2005
26. Katalogové listy žáků všech tříd ve školním roce 2004/2005
27. Individuální učební plány integrovaných žáků ve školním roce 2004/2005
28. Doklady o ukončeném vzdělání učitelů sledovaných předmětů ve školním roce 2004/2005

29. Minimální preventivní program pro školní rok 2004/2005
30. Časově tematické plány učiva sledovaných předmětů pro školní rok 2004/2005
31. Vzoroky žákovských knížek žáků všech tříd ve školním roce 2004/2005
32. Zápisy z laboratorních prací z chemie VIII. A třídy ve školním roce 2004/2005
33. Zápisy z laboratorních prací z fyziky VII. A, VII. B, VIII. A, VIII.B, IX.A, IX.B třídy ve školním roce 2004/2005
34. Vzoroky žákovských sešitů ze sledovaných předmětů

ZÁVĚR

Úroveň personálních podmínek umožňuje efektivně naplňovat realizovaný vzdělávací program ve sledovaných předmětech. Při přidělování předmětů do úvazků učitelů je preferována jejich odbornost, zkušenosti a specifické schopnosti. Organizace a řízení chodu školy je na velmi dobré úrovni, funkční je kontrolní systém založený na důsledném a průkazném vyhodnocování plnění stanovených úkolů. Další vzdělávání pedagogických pracovníků vychází z potřeb školy a směřuje k optimalizaci personálních podmínek pro vzdělávání a výchovu žáků. Účelně je propracován vnitřní i vnější informační systém. Materiálně-technické podmínky školy účinně přispívají k plnění výchovně-vzdělávacích cílů sledovaných předmětů. Učitelé mají k dispozici – kromě občanské výchovy - kabinety s dostatkem učebních pomůcek.

Výuka probíhá v souladu s učebními plány, neplnění učebních osnov nebylo v případě sledovaných předmětů zjištěno. Organizace výuky, zejména na 2. stupni, vychází z klasického pojetí, s převládajícími frontálně vedenými činnostmi. V hodinách našly uplatnění ale i jiné formy práce (ve skupinách, činnostní učení, práce s informacemi, párová práce), v některých případech neefektivní. Péče o žáky se speciálními potřebami vzdělání nebyla ve sledovaných předmětech – kromě tří hodin - zaznamenána. Vzájemná komunikace mezi učiteli a žáky je bezproblémová. Většina učitelů věnuje pozornost rozvoji komunikativních dovedností žáků. Často opakovaným nedostatkem na obou stupních byly závěry hodin bez prostoru pro konkrétní zhodnocení žáků, pro jejich sebehodnocení a s přetahováním výuky do přestávek.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Milan Popule	Milan Popule v.r.
Člen týmu	Mgr. Jaroslava Boudová	Jaroslava Boudová v.r.
Člen týmu	Mgr. Alena Dlouhá	Alena Dlouhá v.r.
Člen týmu	Mgr. Hana Podešvová	Hana Podešvová v.r.
Člen týmu	Mgr. Věra Slezáková	Věra Slezáková v.r.
Člen týmu	Marie Čapková	Marie Čapková v.r.
Člen týmu	Ing. Libor Porteš	Libor Porteš v.r.
Člen týmu	Marie Visingerová	Marie Visingerová v.r.

V Lounech dne 27. května 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Poděbradova 634, 440 01 Louny. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 6. června 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Zdeněk Srp, ředitel školy	Mgr. Zdeněk Srp v.r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Město Žatec, náměstí Svobody 1, 438 01 Žatec	22. 06. 2005	f3-1132/05-5226
Školská rada – ing. Petr Dufek Svatopluka Čecha 1146, 438 01 Žatec	22. 06. 2005	f3-1133/05-5226

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
xxx	xxx	Připomínky nebyly podány.